

Jumalateenistus Nõos R, 31.12.21 kell 18.00, vana-aastaõhtu

Lektsioonid: Nl 3:22–26; Lk 13:6–9

Pihikõne: Ef 5:15j

Jutlus: 1Pt 1:22–25

Laulud: 44 (1–6); 41 (1–6, 7); 49 (1–3); 42 (1–3)

Et te olete kuulekuses tõele oma hinged puhastanud siiraks vennalikkuseks, siis armastage raugematult üksteist puhtast südamest! Teid pole uuesti sünnitatud kaduvast, vaid kadumatust seemnest, Jumala elava ning jääva sõna kaudu. Sest „kõik inimlik on kui rohi ja kogu ta hiilgus nagu rohu õieke. Rohi kuivab ära ja õieke variseb maha, aga Issanda sõna jääb igavesti.”

Enne Uue Testamendi ajastut puhastasid Jumala valitud, juudid ennast ohvrite toomisega ja veega. Siiski näeme Jeesuse reaktsioonist, et selline puhastamine jäi ainult välispidiseks ega puudutanud inimese südant. Nt Mt 23:27 ütleb Jeesus: „Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad, sest te sarnanete lubjatud haudadega, mis väljastpoolt paistavad küll nägusad, aga seestpoolt on täis surnuluid ja kõiksugust roisku!”

Seega on Jeesus Kristus tulnud maa peale, et puhastada ka inimese süda või hing Jumalale meelepäraseks. Ta on kõigepealt inimkonna lunastanud oma „laitmatu ja puhta Talle kalli verrega“ (1Pt 1:19) ja seejärel kutsunud inimesi endasse uskuma. Peetrus kasutab oma kirja 1. peatükis kolm korda sõna „kuuletuma“ ja seda võib võtta „uskumise“ sünonüümina. Niisiis tähendab meie kirjakohta alguse väljend „kuulekus tõele“ usku Kristusesse.

Apostel Peetrus rõhutab sellise, usu kaudu Kristusesse puhastatud hinge praktilist külge. Hing pole puhastatud lihtsalt niisama, vaid vennalikuks armastuseks!

Keeruline asi see vennaarmastus! Teise inimese, eriti võõra armastamine on juba keeleliselt mitmemõtteline, eriti eesti keeles, kus armastuse jaoks on ainult üks sõna „armastus“. Armastusest on raske kõnelda ja isegi mõelda, sest armastuse eri vormide tähendusväljad kipuvad segunema.

Vennaarmastus ilmneb eelkõige praktikas: me saame sellest aru siis, kui see aset leiab. Nt Nõo kirikus on Vabadussõja mälestustahvlile kirjutatud Jeesuse sõnad Jh 13:15: „...sest ma olen teile andnud eeskuju, et teiegi teeksite nõnda, nagu mina olen teile teinud.“ (Kasutan kaasaegset piiblitõlget.) Vabadussõjas oma rahva eest langenud sõdurite tegu võrreldakse vennaarmastusega, mille eeskuju andis Jeesus. Ent kui keegi oleks läinud sõtta kuulutades, et ma teen seda vennaarmastusest, ja tulnud kriimutagi tagasi, siis oleks tema sõnad olnud tühi praalimine.

Järelikult on vennaarmastuse „tehnikaid“ inimloomusega välja mõtelda vist võimatu! Vennaarmastus, φιλαδελφία on omakasupüüdmatu, hoolitsev suhtumine ligimesse. Tavaliselt on inimese suhtumine aga silmakirjalik ja omakasu silmas pidav. Kuid Jumal on Jeesus Kristuse läbi andnud inimestele siiski võimaluse vennaarmastuseks ja apostel Peetrus manitseb meid seda taotlema.

Kui kellegi jaoks tundub see vennaarmastus ikkagi piinliku ja tühja sõnakõlksuna, siis võiks ta mõelda 1Ms 4. peatükis kirjeldatud vennatapuloolle, kus Kain tappis Abeli. Alles Jeesus Kristus on loonud võimaluse, et vennad (kas siis lihased või vaimulikud vennad) ei tapa üksteist (kasvõi mõttes), vaid hoopis suudavad üksteist armastada. Ja seda mitte esimese vihastamiseni, vaid niikaua, kuni Jumal elu siin maa peal kingib.

Seejärel hakkab apostel Peetrus meie kirjakohta aga kõnelema Issanda sõnast. Kuidas on see seotud usu Kristusesse puhastatud ja vennaarmastuseks võimelise hingega?

Võib juhtuda, et inimese hing saabki usu läbi Kristusesse puhtaks ning ta hakkab tundma ja praktiseerima tõelist vennaarmastust. Ent apostel Peetrus näeb siin ohtu. Nimelt ei tohi puhtaksaanud hinge jätta tühjaks.

Siin tuleb meelde üks Jeesuse tähendamissõna Mt 12:43–45: „Kui rüve vaim on inimesest välja läinud, käib ta põuaseid paiku pidi hingamist otsides ega leia seda. Siis ta ütleb: „Ma pöördun tagasi oma majja, kust ma välja tuln.“ Ja tulles leiab ta selle tühja olevat ning puhtaks puhitud ja ehitud. Siis ta läheb ja võtab enesega kaasa teist seitse vaimu, kes on kurjemad temast endast, ja nad

tulevad ning asuvad sinna elama, ja selle inimese viimne lugu läheb pahemaks kui esimene.“

Millega siis puhtakssaanud hinge täita? Kristusega või Kristuse Püha Vaimuga!

UT-s leidub arvukalt kirjakohti, mis räägivad sellest, kuidas Kristus või Püha Vaim elab inimese sees.

Kristus:

Rm 8:10: „Kui aga Kristus on teie sees, siis on ihu küll patu tõttu surnud, aga Vaim on õiguse tõttu elu.“

2Kr 13:3: „Te ju otsite tõendust, kas minus räägib Kristus, kes ei ole nõder teie suhtes, vaid on vägev teie sees.“

2Kr 13:5: „Katsuge iseendid läbi, kas te olete usus! Pange end proovile! Või te ei tunne endast, et Jeesus Kristus on teie sees? Kui ei, siis te olete ju kõlbmatud!“

Gl 4:19: „Mu lapsed, kelle pärast ma olen jälle lapsevaevas, kuni Kristus teie sees saab kaju!“

Püha Vaim:

Jh 14:17: „Teie tunnete tema [Tõe Vaimu] ära, sest ta jääb teie juurde ja on teie sees.“

Rm 8:9: „Aga teie ei ela oma loomuses, vaid Vaimus, kui Jumala Vaim tõepoolest elab teie sees.“

1Kr 3:16: „Eks te tea, et te olete Jumala tempel ja teie sees elab Jumala Vaim?“

Sellest jumalikust algest inimese sees apostel Peetrus räägibki. Ristimises ehk uuestisündmises veest ja Vaimust saab inimene enda sisse Kristuse ja Püha Vaimu. Aga kuidas tagada seda, et Kristus ja Püha Vaim inimese südamest välja ei läheks ning see tühjaks ei jääks?

Apostel vastab, et see sünnib kadumatu seemne tõttu, milleks on Jumala elav ja jääv sõna. Jumala sõna on inimesele antud selleks, et ta end sellega pidevalt täidaks ja kosutaks. Umbes nii nagu kristlane võtab vastu armulauda, tuleb tal vastu võtta ka Jumala sõna – nii loetuna kui kuulatuna.

Meie luterlikus kirikus rõhutatakse Jumala sõna sakramentaalset ehk Jumala elustavat väge kandvat loomust. Usuisa dr Martin Luther tõstis jumalateenistuse keskmesse jutluse kui Jumala sõna laienduse just seetõttu, et ta uskus sõna sakramentaalsesse jõusse. Varasem peamine sakrament armulaud jäi küll pidama, kuid sai jutluse kõrval jumalateenistuse teiseks, mitte ainsaks sambaks.

Apostel Peetrus rõhutab aga lisaks vennaarmastusele ja hingepuhtusele veel ka kolmandat asja, nimelt hinge surematust.

Hinge surematusse usutakse plajudes religioonides, võib-olla isegi kõigis. Kuid kristlik hinge surematus on spetsiifiline, seotud Jumala sõnaga. Teisisõnu, hing saab olla surematu seetõttu, et teda on toidetud Jumala sõnaga ja et Jumala sõna on igavene.

Peetrus tsiteerib meie kirjakohtas Js 40. peatüki 6. ja 8. salmi, kus võrreldakse kõike inimlikku rohuga, mis õitseb ja on üürikeseks ilus. Kuid varsti rohi kuivab, õieke närtsib ja variseb maha. Inimese väline ilu ja ka tema isiksuse ilu närtsib vananedes ja neist ei jää lõpuks midagi järgi.

Kuid nüüd saabki inimeses oluliseks see, mis ei hävi ka vananemise ja surmaga. See on Jumala sõna, millest on saanud Kristus ja Püha Vaim inimese sees. Seda, kuhu see jumalik alge inimesest saab, kui inimene sureb, me ei tea. Kuid loogiline tundub, et kui sõna on andnud Jumal, siis ta jääb oma andja juurde. Jumala sõna inimeses on nagu Jumala kiip, mis meenutab Jumalale alati inimest – nii elus kui surmas.

Ja lõpuks. Kui sõna Kristusest pole mitte ainult meie südames, vaid ka meie huulil, siis oleme täiuslikult vilja kandnud. Jeesus ütleb tähendamissõnas külvajast Mt 13:23: „Heasse mulda külvatu on aga see, kes sõna kuuleb ja mõistab ning siis ka vilja kannab: mõni saja-, mõni kuuekümmne-, mõni aga kolmekümnekordselt.“ Vili inimese sees, on ekvivalentne viljaga, mida kannab inimese evangeeliumikuulutus.

Jeesus ütleb Mt 12:33, et puud tuntakse tema viljast. Kui me kuuleme mõnda inimest rääkimas Kristusest ja näeme teda tegemas tegusid kooskõlas Püha Vaimu viljade armastuse, rõõmu, rahu, pika meelega, lahkuse, headuse, ustavuse, tasaduse, enesevalitsusega, siis teame, et Jumala sõna on selles inimeses head vilja kandnud.

Nõnda siis, kallid vana-aastaõhtu kogudused, tahan teile uueks aastaks soovida palju püsivust Jumala sõnaga tegelemisel, julgust Jumala tunnistamisel ja tähelepanelikkust Jumala Vaimu kandvate inimeste kuulamisel! Püsigu hing teie sees algaval aastal puhtana, vennaarmastus raugematuna ning kandku teie sees elav Jumala sõna palju head vilja! Aamen.